

Laikina versija

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. kovo 2 d.(*)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Laisvas darbuotojų judėjimas – SESV 45 straipsnis – Reglamentas (ES) Nr. 492/2011 – 7 straipsnis – Vienodas požiūris – Pasienio darbuotojas, pajamų mokesčių apmokestinamas gyvenamosios vietos valstybėje narėje – Darbdavio nemokumo atveju darbo vietos valstybės narės mokama išmoka – Nemokumo atveju mokamos išmokos apskaičiavimo taisyklės – Tariamasis atsižvelgimas į darbo vietos valstybėje narėje taikomą pajamų mokestį – Nemokumo atveju mokama išmoka, mažesnė nei ankstesnis neto darbo užmokestis – Dvišalė sutartis dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo“

Byloje C-496/15

dėl *Landessozialgericht Rheinland-Pfalz, Mainz* (Reino krašto-Pfalco apygardos socialinių bylų teismas, Maincas, Vokietija) 2015 m. liepos 23 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. rugsėjo 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Alphonse Eschenbrenner

prieš

Bundesagentur für Arbeit

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Prechal, A. Rosas (pranešėjas), C. Toader ir E. Jarašiūnas,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį ir įvykus 2016 m. liepos 7 d. posėdžiui,

išnagrinęs pastabas, pateiktas:

- *Bundesagentur für Arbeit*, atstovaujamos B. Klug,
 - Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir A. Lippstreu,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos M. Kellerbauer, M. Wasmeier ir D. Martin,
- susipažinęs su 2016 m. rugsėjo 7 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada, priima šį

Sprendimas

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 45 straipsnio ir 2011 m.

balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, 2011, p. 1) 7 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Prancūzijoje gyvenančio ir Vokietijoje dirbančio Prancūzijos piliečio Alphonse Eschenbrenner ir *Bundesagentur für Arbeit* (Federalinė darbo agentūra, Vokietija, toliau – agentūra) ginčą dėl tariamo atsižvelgimo į Vokietijos pajamų mokestį nustatant šiam darbuotojui nemokumo atveju mokamą išmoką.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

3 Iš dalies pakeistos 1959 m. liepos 21 d. Prancūzijos Respublikos ir Vokietijos Federacinės Respublikos sutarties dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo ir tarpusavio administracinės ir teisinės pagalbos taisyklių pajamų ir turto mokestį, taip pat patentų ir žemės mokestį srityje nustatymo (toliau – Prancūzijos ir Vokietijos sutartis dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo) 13 straipsnyje nurodyta:

„(1) Taikant toliau nurodytą punktą nuostatas, pajamos iš samdomojo darbo apmokestinamos tik toje susitariančiojoje valstybėje, kurioje vykdoma asmens veikla, iš kurios gaunamos šios pajamos. Be kita ko, pajamomis iš samdomojo darbo laikomi atlyginimas, darbo užmokestis, algos, premijos ar kitoks uždarbis ir visos panašios išmokos, mokamos arba paskirtos asmeniui, išskyrus tuos, kurie numatyti 14 straipsnyje.

<...>

(5) a) Nukrypstant [nuo šio straipsnio 1 punkto], asmenį, dirbančią susitariančiosios valstybės pasienio teritorijoje ir turinčią nuolatinę gyvenamąją vietą kitos susitariančiosios valstybės pasienio teritorijoje, kur šie asmenys paprastai grįžta kiekvieną dieną, pajamos iš samdomojo darbo apmokestinamos tik toje kitoje valstybėje;

<...>“

4 Šios sutarties 14 straipsnyje nustatyta:

„(1) Darbo užmokestis, algos ir analogiškai atlygiai, taip pat pensijos, mokamos vienos iš susitariančiųjų valstybių, federacinio vieneto ar viešosios teisės reglamentuojamo juridinio asmens fiziniams asmenims, gyvenantiems kitoje susitariančiojoje valstybėje dėl esamų ar buvusių administracinių ar karinių tarnybų, yra apmokestinami tik pirmoje valstybėje. <...>

2) 1 punkto pirmas sakinyss taip pat taikomas:

1. Sumoms, mokamoms pagal teisės aktuose numatytą socialinį draudimą;

<...>“

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 492/2011

5 Reglamento Nr. 492/2011 I skyrius pavadintas „darbinimas, vienodos sąlygos ir darbuotojų šeimos“. Šio skyriaus 2 skirsnio „darbinimas ir vienodo požiūrio užtikrinimas“ 7 straipsnyje numatyta:

„1. Darbuotojui, jei jis yra valstybės narės pilietis, negali būti sudarytos skirtingos darbinimo ir

darbo sąlygos, nei tos valstybės narės, kurioje jis dirba, piliečiams dėl jo pilietybės, ypač nustatant darbo užmokestį ir atleidžiant iš darbo, o jam tampant bedarbiu – jį grąžinant arba vėl priimant į darbą.

2. Jis naudojasi tomis pačiomis socialinėmis ir mokesčių lengvatomis, kaip ir vietiniai darbuotojai.

<...>

Direktyva 2008/94/EB

6 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/94/EB dėl darbuotojų apsaugos į darbą tapus nemokiam (OL L 283, 2008, p. 36) I skyriaus „Taikymo sritis ir sąvokų apibrėžimai“ 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma su darbo sutartimis ar darbo santykiais susijusiems darbuotojų reikalavimams, pateiktiems 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžtiems nemokiems darbdaviams.“

7 Šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Ši direktyva nepažeidžia nacionalinės teisės aktuose vartojamų sąvokų „darbuotojas“, „darbdavys“, „darbo užmokestis“, „neatidėliotina teisė“ ir „būsimoji teisė“.“

8 Šios direktyvos II skyriaus „Nuostatos, susijusios su garantijų institucijomis“ 3 straipsnis išdėstytas taip:

„Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad garantijų institucijos, laikantis 4 straipsnio reikalavimų, užtikrintų darbuotojams nesumokėtą reikalavimą, kylančią dėl darbo sutarties ar darbo santykių, patenkinimą, įskaitant, jeigu numatyta nacionalinės teisės aktais, išeitinės išmokas dėl nutrauktų darbo santykių.

Reikalavimai, kuriuos per m? garantijų institucija, yra ne?vykdyti su darbo užmokesčiu susiję reikalavimai už laikotarpį iki valstybi? nari? nustatytos datos ir (arba), kai kuriais atvejais, po jos.“

9 Min?tos direktyvos to paties skyriaus 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės turi teisę apriboti 3 straipsnyje nurodytą garantijų institucijų atsakomybę.

2. Jeigu valstybės narės pasinaudoja 1 dalyje nurodyta galimybe, jos nurodo laikotarpį, už kurį garantijų institucija turi sumokėti ne?vykdytus reikalavimus. Tačiau jis negali būti trumpesnis nei laikotarpis, apimantis paskutinių trijų mėnesių darbo santykių iki ir (arba) po 3 straipsnio antroje pastraipoje nurodytos datos, darbo užmokestį.

<...>

3. Valstybės narės gali nustatyti maksimalų garantijų institucijos mokėjimų dydį. Šis dydis negali būti mažesnis už t?, kuris socialiniu atžvilgiu atitinka šioje direktyvoje nustatytą socialinę tikslą.

<...>

Vokietijos teisės aktai

10 Remiantis *Einkommensteuergesetz* (Pajamų mokesčio įstatymas) 3 straipsnio 2 dalies b punktu nemokumo atveju mokama išmoka neapmokestinama pajamų mokesčiu.

11 *Sozialgesetzbuch* (Socialinės apsaugos kodekso) III knygos „?sidarbinimo skatinimas“

(toliau – SGB III) 165 straipsnio „Teisės“ 1 dalies pirmame sakinyje numatyta:

„Darbuotojai turi teisę ? nemokumo atveju mokamą išmoką, jeigu jie dirba samdomąjį darbą šalies teritorijoje ir jeigu jų darbdavio nemokumo atveju jie turi iš nesumokėto darbo užmokesčio kylančią reikalavimą už tris paskutinius darbo sutarties mėnesius.“

12 SGB III 167 straipsnis „Suma“ suformuluotas taip:

„(1) Nemokumo atveju mokama išmoka yra neto darbo užmokesčio dydžio, prilygstanti bruto darbo užmokesčiui ir neviršijanti SGB III 341 straipsnio 4 dalyje nustatyto maksimalaus mėnesinio išmokos apskaičiavimo dydžio, atžymus pagal teisės aktus išskaičiuojamas sumas.“

(2) Jei darbuotojas

<...>

2. nėra pajamų mokesčiu nacionalinėje teritorijoje apmokestinamas asmuo ir neturi prievolės mokėti mokestį už nemokumo atveju mokamą išmoką pagal jam taikytinas nuostatas,

iš jo darbo užmokesčio išskaičiuojami mokesčiai, kurie būtų buvę išskaičiuoti iš šio darbo užmokesčio, jeigu darbuotojas būtų buvęs apmokestintas pajamų mokesčiu nacionalinėje teritorijoje.“

13 SGB III 169 straipsnio „Subrogacija“ pirmas sakinyss išdėstyttas taip:

„Iš darbo užmokesčio kylantys reikalavimai, kuriais remiantis atsiranda teisė ? nemokumo atveju mokamą išmoką, subrogacijos būdu perleidžiami [agentams], jeigu reikalaujama nemokumo atveju mokamos išmokos.“

Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

14 A. Eschenbrenner, Prancūzijos pilietis, gyvena Rahling (Prancūzija), prie Vokietijos sienos. Nuo 1996 m. jis dirbo vairuotoju žmonėje *Philipp's Reisen*, esančioje Pirmasense (Vokietija). Pagal kompetentingo Prancūzijos mokesčių centro vadovo išduotą pažymą A. Eschenbrenner dėl savo darbo atitiko sąlygas, kad būtų laikomas pasienio darbuotoju, kaip tai suprantama pagal Prancūzijos ir Vokietijos sutarties dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo 13 straipsnio 5 dalies a punktą, todėl jo Vokietijoje gaunami algai remiantis šios sutarties nuostatomis buvo taikomas Prancūzijos mokestis.

15 2012 m. birželio 29 d. žmonei *Philipp's Reisen* pradėta nemokumo procedūra. Kadangi A. Eschenbrenner visų algų ir darbo užmokestį ši žmonė mokėjo iki 2012 m. kovo mėn., nemokumo procedūros pradžios dieną A. Eschenbrenner reikalavimas darbdaviui sudarė 5 571,88 euro už mokėtiną darbo užmokestį nuo 2012 m. balandžio iki birželio mėn.

- 16 Remdamasis šiais nevykdytais iš darbo užmokesio kylančiais reikalavimais 2012 m. liepos 13 d. A. Eschenbrenner prašė sumokėti nemokumo atveju mokamą išmoką. Apskaičiuodama ši išmoką agentūra iš A. Eschenbrenner bruto darbo užmokesio išskaičiavo 3550,24 euro sumą, kuri laikinasis administratorius išmokėjo kaip avansą už laikotarpį nuo 2012 m. balandžio 1 d. iki birželio 28 d., taip pat socialines mokas atitinkančią sumą ir algos už balandžio mėnesį avansą pagal algalapį. Be to, ši institucija, remdamasi SGB III 167 straipsnio 2 dalimi, iš šio darbo užmokesio išskaitė pagal Vokietijos teisę apskaičiuoto pajamų mokesio sumą, kuri už tris nagrinėjamus mėnesius sudarė atitinkamai 185 eurus, 175 eurus ir 173 eurus. Todėl 2012 m. liepos 18 d. sprendimu A. Eschenbrenner paskirta iš viso 356,77 EUR dydžio nemokumo atveju mokama išmoka.
- 17 Skunde dėl šio sprendimo A. Eschenbrenner iš esmės teigė, kad atsižvelgimas į Vokietijoje taikomą pajamų mokestį apskaičiuojant nemokumo atveju mokamą išmoką buvo diskriminacinis, todėl prieštaravo Sąjungos teisei, nes jis nebuvo apmokestinamasis asmuo Vokietijoje. 2012 m. rugsėjo 18 d. sprendimu šis skundas agentūrai atmetė.
- 18 A. Eschenbrenner pateikė skundą dėl agentūros sprendimo ir tvirtino, kad nemokumo atveju mokamos išmokos apskaičiavimo tvarka buvo nesuderinama su Sąjungos teise, nes ji neleido pasienio darbuotojams, kaip A. Eschenbrenner, gauti nemokumo atveju mokamos išmokos, lygios jį ankstesniam neto darbo užmokesiui. Priešingai nei Vokietijoje dirbantį ir gyvenantį asmenį atveju, pasienio darbuotojams mokama šios išmokos suma buvo mažesnė nei jį ankstesnis neto darbo užmokestis dėl, be kita ko, Vokietijoje ir Prancūzijoje taikomo skirtingo mokesio tarifo. Kai *Sozialgericht Speyer* (Špejerio socialinė bylų teismas, Vokietija) atmetė jo skundą, A. Eschenbrenner pateikė apeliacinį skundą *Landessozialgericht Rheinland-Pfalz, Mainz* (Reino krašto Pfalco apygardos socialinė bylų teismas, Maincas, Vokietija).
- 19 Šis teismas nusprendė, kad A. Eschenbrenner reikalavimas gali būti patenkintas tik jei ES teisėje numatytas vienodo požiūrio su Vokietijos darbuotojais reikalavimas neleidžia tariamai atsižvelgti į Vokietijos pajamų mokestį pagal SGB III 167 straipsnio 2 dalį apskaičiuojant nemokumo atveju mokamos išmokos sumą. Nusprendęs, kad nemokumo atveju mokama išmoka yra socialinė lengvata, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad pagal šią nuostatą pasienio darbuotojai dėl pilietybės negali būti vertinami kitaip nei vietos darbuotojai ir turi naudotis tomis pačiomis socialinėmis ir mokesinėmis lengvatomis kaip ir vietos darbuotojai.
- 20 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad tariamas Vokietijos pajamų mokesio išskaičiavimas yra netiesioginė diskriminacija, pirma, apskaičiuojant papildomą laikinosios išmokos sumą buvusiems civiliams jungtinį karinį pajėgų darbuotojams Vokietijoje (2004 m. rugsėjo 16 d. Sprendimas *Merida*, C-400/02, EU:C:2004:537) ir, antra, apskaičiuojant užmokesio priedus, mokamus ne visą darbo laiką dirbantiems darbuotojams prieš išeinant į pensiją (2012 m. birželio 28 d. Sprendimas *Erny*, C-172/11, EU:C:2012:399).
- 21 Aišku, priešingai nei šiose dviejose bylose nagrinėjami atvejais, SGB III 167 straipsnio 2 dalis *de facto* nesukuria dvigubo apmokestinimo pagrindinę byloje nagrinėjamomis aplinkybėmis, nes nemokumo atveju mokama išmoka pagal Prancūzijos ir Vokietijos sutarties dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo 14 straipsnio 2 dalies 1 punktą apmokestinama valstybėje, kuri ją išmoka, ši išmoka neapmokestinama Vokietijoje remiantis Pajamų mokesio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies b punktu, todėl tik tariamai atsižvelgiama į Vokietijoje mokėtiną mokestį apskaičiuojant nemokumo atveju mokamą išmoką.
- 22 Vis dėlto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, nemokumo atveju mokamos išmokos suma iš esmės turi būti lygi ankstesniam darbuotojo neto darbo

užmokes?iui. Nors taikant SGB III 167 straipsnio 2 dalyje numatyt? skai?iavimo metod? pasienio darbuotojai yra tokioje pa?ioje pad?tyje kaip asmenys, gyvenantys ir dirbantys Vokietijoje, kiek tai susij? su gauta nemokumo atveju mokama išmoka, šis metodas pasienio darbuotojams b?tent neleidžia gauti kompensacijos, lygios j? ankstesniam neto darbo užmokes?iui.

23 Be to, prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas klausia, ar toks rezultatas suderinamas su Direktyva 2008/94. Remdamasis, be kita ko, 2004 m. kovo 4 d. Sprendimu *Barsotti ir kt.* (C?19/01, C?50/01 ir C?84/01, EU:C:2004:119) ir 2011 m. lapkri?io 17 d. Sprendimu *van Ardenne* (C?435/10, EU:C:2011:751) šis teismas mano, kad nors ši direktyva valstyb?ms nar?ms leidžia nustatyti maksimal? dyd? garantij? institucij? mok?jimams, ta?iau ji numato, jog turi b?ti visiškai kompensuoti ne?vykdyti su darbo užmokes?iu susij? reikalavimai, mažesni nei nustatytas dydis. Pagrindin?s bylos aplinkyb?mis iš nagrin?jam? teis?s nuostat? taikymo matyti, kad n?ra visiškai kompensuojami ne?vykdyti su darbo užmokes?iu susij? reikalavimai.

24 Šis teismas taip pat teigia, kad, priešingai, nei nurod? pirmosios instancijos teismas savo sprendime, neaišku, ar A. Eschenbrenner pagal Vokietijos teis? turi galimyb? prieš savo darbdav? remtis reikalavimu, atitinkan?iu nemokumo atveju mokamos išmokos, apskai?iuotos remiantis SGB III 167 straipsnio 2 dalimi, sumos ir jo ankstesnio bruto darbo užmokes?io sumos skirtumu.

25 Šiomis aplinkyb?mis *Landessozialgericht Rheinland-Pfalz, Mainz* (Reino krašto?Pfalco apygardos socialini? byl? teismas, Maincas) nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar su S?jungos pirmin?s ir (arba) antrin?s teis?s normomis [vis? pirma SESV 45 straipsniu <...> ir Reglamento (ES) Nr. 492/2011 7 straipsniu] suderinama tai, kad Vokietijoje dirbusiam, ta?iau kitoje valstyb?je nar?je gyvenan?iam darbuotojui, kuris Vokietijoje n?ra pajam? mokes?iu apmokestinamas asmuo ir kuriam nemokumo atveju mokama išmoka pagal jam taikomas taisykles neapmokestinama, jo darbdavio nemokumo atveju iš darbo užmokes?io, pagal kur? apskai?iuojama jam priklausanti nemokumo atveju mokama išmoka, b?t? buv? išskaitomi mokes?iai, jei jis Vokietijoje b?t? pajam? mokes?iu, tariamai taikomam darbo užmokes?iui, apmokestinamas asmuo, kai šis darbuotojas nebegali darbdaviui pareikšti su nesumok?tu bruto darbo užmokes?iu susijusio reikalavimo?

2. Jei ? pirm?j? klausim? bus atsakyta neigiamai, ar su Europos S?jungos pirmin?s ir (arba) antrin?s teis?s normomis suderinama tai, kad, esant nurodytoms aplinkyb?ms, darbuotojas darbdaviui vis dar gali pareikšti su nesumok?tu bruto darbo užmokes?iu susijus? reikalavim??“

D?I prejudicini? klausim?

D?I pirmojo klausimo

26 Pirmuoju klausimu prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s siekia sužinoti, ar tokiomis kaip pagrindin?s bylos aplinkyb?mis SESV 45 straipsn? ir Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsn? reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiama, jog nemokumo atveju mokama išmoka, valstyb?s nar?s suteikta pasienio darbuotojui, kuris šioje valstyb?je n?ra pajam? mokes?iu apmokestinamas asmuo ir n?ra prievol? mok?ti mokest? už ši? išmok? turintis asmuo, b?t? apskai?iuojama iš darbo užmokes?io, pagal kur? nustatoma ši išmoka, išskai?iuojant pajam? mokest?, taikom? šioje valstyb?je, d?l ko šis pasienio darbuotojas, priešingai nei šioje valstyb?je gyvenantys ir dirbantys asmenys, negaut? išmokos, atitinkan?ios savo ankstesn? neto darbo užmokest?. Be to, šis teismas klausia, kok? poveik? šiai analizei turi aplinkyb?, kad šis pasienio darbuotojas prieš savo darbdav? negali remtis reikalavimu, atitinkan?iu savo ankstesn? bruto darbo užmokest?, kurio jis negavo d?l šio išskai?iavimo.

- 27 Pirmiausia reikia išaiškinti nemokumo atveju mokamos išmokos pasienio darbuotojams, kaip antai A. Eschenbrenner, apmokestinim?
- 28 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo teigimu, negin?ijama, kad pagal Pranc?zijos ir Vokietijos sutarties d?l dvigubo apmokestinimo išvengimo 14 straipsnio 2 dalies 1 punkt? Vokietijos Federacin?s Respublikos kompetenting? institucij? suteikt? socialini? lengvat?, kaip nagrin?jamos nemokumo atveju mokamos išmokos, apmokestinimo diskrecija priklauso šiai valstybei. Iš sprendimo d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? taip pat matyti, kad A. Eschenbrenner *de facto* už ši? nemokumo atveju mokam? išmok? neapmokestinamas Pranc?zijoje.
- 29 Be to, Vokietijos mokes?i? teis?s aktuose ši nemokumo atveju mokama išmoka neapmokestinama pajam? mokes?iu pagal Pajam? mokes?io ?statymo 3 straipsnio 2 dalies b punkt?.
- 30 Formaliai pagrindin?s bylos aplinkyb?mis suteiktai nemokumo atveju mokamai išmokai netaikomas nei dvigubas apmokestinimas, nei Vokietijos pajam? mokestis. Kita vertus, fiktyviai atsižvelgiama ? mokest?, kuris b?t? buv?s taikomas A. Eschenbrenner pajamoms iš darbo užmokes?io tuo atveju, jei jis ankstesniu laikotarpiu nei laikotarpis, kai jo darbdavys tapo nemokus, b?t? buv?s pajam? mokes?iu apmokestinamas asmuo Vokietijoje.
- 31 Šiuo klausimu pagrindin?s bylos aplinkyb?s skiriasi nuo nagrin?jam? byloje, kuriose priimtas 2004 m. rugs?jo 16 d. Sprendimas *Merida* (C?400/02, EU:C:2004:537) ir 2012 m. birželio 28 d. Sprendimas *Erny* (C?172/11, EU:C:2012:399), kuriuos nurodo prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas ir kurie susij? su situacijomis, kai nagrin?jamos išmokos buvo realiai apmokestintos dviejose valstyb?se nar?se. Iš ties?, skirtingai nei situacija pagrindin?je byloje, diskrecija apmokestinti nagrin?jamas išmokas byloje, kuriose buvo priimti min?ti sprendimai, pagal Pranc?zijos ir Vokietijos sutart? d?l dvigubo apmokestinimo išvengimo priklauso vienai valstybei narei, o mokest? iš ši? išmok? tariamai išskait? kita valstyb? nar? (žr. 2004 m. rugs?jo 16 d. Sprendimo *Merida*, C?400/02, EU:C:2004:537, 11 ir 24 punktus ir 2012 m. birželio 28 d. Sprendimo *Erny*, C?172/11, EU:C:2012:399, 34 punkt?).
- 32 D?l vienodo poži?rio principo SESV 45 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad darbuotoj? jud?jimo laisv? reiškia, jog ?darbinimo, darbo užmokes?io ir kit? darbo s?lyg? atžvilgiu panaikinama bet kokia valstybi? nari? darbuotoj? diskriminacija d?l pilietyb?s. Šios nuostatos sukonkretintos Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnio 2 dalyje, kurioje numatyta, jog darbuotojas, valstyb?s nar?s pilietis, kit? valstybi? nari? teritorijoje naudojasi tomis pa?iomis socialin?mis ir mokes?i? lengvatomis kaip ir vietos darbuotojai.
- 33 Vis? pirma reikia konstatuoti, kad SGB III 167 straipsnio 2 dalyje nustatytas skai?iavimo metodas nenumato skirtingo vertinimo pagal atitinkam? darbuotoj? pilietyb?, skirting? kategorij? darbuotoj? skirtumas pagr?stas, be kita ko, klausimu, ar darbuotojas yra apmokestinamasis asmuo Vokietijoje.
- 34 A. Eschenbrenner prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiame teisme iš esm?s teig?, kad SGB III 167 straipsnio 2 dalis n?ra tiesiogin? diskriminacija d?l pilietyb?s, ta?iau jam ji daro neigiam? poveik?, palyginti su Vokietijoje gyvenan?iais ir dirban?iais asmenimis, kurie gauna t? pa?i? išmok?.
- 35 Šiuo klausimu primintina, kad pagal vienodo poži?rio princip?, ?tvirtint? tiek SESV 45 straipsnyje, tiek Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnyje, draudžiama ne tik tiesiogin? diskriminacija d?l pilietyb?s, bet ir visos netiesiogin?s diskriminacijos formos, kuriomis, pritaikius

kitus atskyrimo kriterijus, pasiekiamas toks pats rezultatas (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Bragança Linares Verruga ir kt.*, C-238/15, EU:C:2016:949, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

36 Nacionalinė teisės norma, nors taikoma neatsižvelgiant į pilietybę, laikoma netiesiogiai diskriminuojančia, jeigu dėl savo pobūdžio gali labiau paveikti darbuotojus migrantus nei vietos darbuotojus, o dėl to pirmieji gali patekti į ypač nepalankią padėtį, nebent ji yra objektyviai pateisinama ir proporcinga siekiamam tikslui (2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Zentralbetriebsrat der gemeinnützigen Salzburger Landeskliniken*, C-514/12, EU:C:2013:799, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

37 Siekiant nustatyti, ar nemokumo atveju mokamos išmokos apskaičiavimo metodas, nustatytas SGB III 167 straipsnio 2 dalyje, numato skirtingą vertinimą, prieštaraujant SESV 45 straipsniui ir Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsniui, reikia išnagrinėti, ar pasienio darbuotojas, kaip A. Eschenbrenner, yra mažiau palankioje padėtyje nei Vokietijoje dirbantis ir gyvenantis asmuo, kai kitos aplinkybės yra vienodos.

38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, Vokietijoje dirbantys ir gyvenantys asmenys pagal SGB III 167 straipsnio 1 dalį gauna nemokumo atveju mokamą išmoką, iš esmės lygią jį ankstesniam neto darbo užmokesčiui.

39 Vis dėlto, kalbant apie pasienio darbuotojus, neapmokestinamus pajamų mokesčiu Vokietijoje, kaip A. Eschenbrenner, nemokumo atveju mokamos išmokos apskaičiavimo metodas numatytas SGB III 167 straipsnio 2 dalyje, pagal kurią šiuo tikslu iš šio darbuotojo ankstesnio darbo užmokesčio turi būti išskaičiuojami mokesčiai, kurie būtų buvę taikomi šiam darbo užmokesčiui, jei darbuotojas būtų buvęs apmokestinamas pajamų mokesčiu Vokietijoje.

40 Taikant Prancūzijos ir Vokietijos sutartį dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo A. Eschenbrenner darbo užmokesčiui tol, kol jis dirbo, buvo taikomas Prancūzijos pajamų mokestis, kurio tarifas, taikomas šioje valstybėje narėje, pagrindinis bylos aplinkybių metu buvo mažesnis nei taikomas Vokietijoje. Todėl pasienio darbuotojo atveju ankstesniame punkte nurodyto metodo taikymas neišvengiamai reiškia, kad jo gauta nemokumo atveju mokama išmoka neatitiks jo ankstesnio neto darbo užmokesčio.

41 Dėl tokio rezultato suderinamumo su SESV 45 straipsniu ir Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsniu primintina, kad, kaip konstatuota šio sprendimo 28 punkte, šiuo atveju diskrecija apmokestinti nemokumo atveju mokamą išmoką pagal Prancūzijos ir Vokietijos sutartį dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo priklauso Vokietijos Federacinei Respublikai. Aplinkybės, kad ši valstybė neapmokestina šios išmokos ir reikalauja, kad apskaičiuojant jos sumą būtų atimama suma, atitinkanti pajamų mokestį pagal šioje valstybėje galiojantį tarifą, nepakeičia išvados, kad nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos iš esmės atitinka šios valstybės apmokestinimo diskreciją.

42 Iš tiesų, kaip teigė Vokietijos vyriausybė per posėdį, šis neapmokestinimas ir tariamas mokestis, be kita ko, numatyti siekiant išvengti, atsižvelgiant į tokios žmonės nemokumo atveju mokamos išmokos prašymų skaičių, apmokestinimo dviem etapais procedūras, kurių sudaro, pirma, atsižvelgimas į bruto darbo užmokestį apskaičiuojant šią išmoką ir, antra, nemokumo atveju mokamos išmokos apmokestinimas pajamų mokesčiu.

43 Be to, nors pasienio darbuotojams, kaip A. Eschenbrenner, nemokumo atveju mokamos išmokos apskaičiavimo metodas nustatytas SGB III 167 straipsnio 2 dalyje, t. y. socialinės teisės nuostatoje, ši nuostata susijusi su pajamų mokesčiu ir joje numatytas atsižvelgimas į jį tam, kad būtų apskaičiuota šios išmokos suma.

44 Iš to matyti, kad ši nacionalinė teisės nuostatą poveikis laisvo darbuotojų judėjimo srityje turi būti vertinamas atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią su mokesčių priemonėmis.

45 Tiesa, kad valstybės narės turi vykdyti savo kompetencijų tiesioginių mokesčių srityje laikydamosi Sąjungos teisės ir, be kita ko, Sutartyje dėl ESV užtikrinamą pagrindinį laisvę (žr. 2016 m. vasario 23 d. Sprendimo *Komisija / Vengrija*, C-179/14, EU:C:2016:108, 171 punktą ir nurodytą jurisprudenciją), vis dėlto iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad Sąjungos teisė nedraudžia laisvo darbuotojų judėjimo neigiamų pasekmių, atsirandančių dėl valstybių narių apmokestinimo skalių skirtumų (šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 12 m. Sprendimo *Gilly*, C-336/96, EU:C:1998:221, 47 ir 53 punktus).

46 Dėl valstybių narių teisės aktų šioje srityje skirtumų darbuotojo sprendimas remtis judėjimo laisve pagal, be kita ko, SESV 45 straipsnį tokiam darbuotojui gali, atsižvelgiant į aplinkybes, būti daugiau ar mažiau palankus arba nepalankus apmokestinant (pagal analogiją dėl atitinkamai nediskriminavimo principo žr. 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Lindfors*, C-365/02, EU:C:2004:449, 34 punktą ir 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Schempp*, C-403/03, EU:C:2005:446, 45 punktą; dėl įsisteigimo laisvės žr. 2007 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Columbus Container Services*, C-298/05, EU:C:2007:754, 51 punktą ir 2008 m. vasario 28 d. Sprendimo *Deutsche Shell*, C-293/06, EU:C:2008:129, 43 punktą; dėl laisvo kapitalo judėjimo žr. 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *K*, C-322/11, EU:C:2013:716, 80 punktą).

47 Šiuo atveju, jei A. Eschenbrenner gauta nemokumo atveju mokama išmoka yra mažesnė nei jo iki darbdavio nemokumo gautas neto darbo užmokestis, ši neigiama pasekmė atsiranda tik dėl aplinkybės, kad valstybėje narėje, kuri suteikė nemokumo atveju mokamą išmoką ir kuri turi diskreciją į apmokestinimą, šios išmokos nustatymo dieną mokesčio tarifas buvo didesnis nei valstybėje narėje, kurioje gyveno darbuotojas tuo metu, kai dirbo.

48 Be to, skirtingų mokesčių teisės nuostatų, kaip nagrinėjamą pagrindinę bylą, poveikis nemokumo atveju mokamai išmokai, kurią gavo pasienio darbuotojas, kaip A. Eschenbrenner, yra labai neaiškus, nes jis priklauso nuo kiekvieno konkretaus atvejo specifikos. Iš tiesų, ši suma gali būti didesnė ar mažesnė už ankstesnį šio darbuotojo neto darbo užmokestį, atsižvelgiant į atitinkamose valstybėse narėse galiojančius mokesčių tarifus.

49 Todėl kadangi pagrindinė bylą neigiamų pasekmių kyla tik dėl skirtingų atitinkamų valstybių narių apmokestinimo skalių, SESV 45 straipsnis ir Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnis neklaido tokiems teisės aktams, kaip nagrinėjami pagrindinę bylą.

50 Šia išvada neleidžia suabejoti su Direktyva 2008/94 susiję argumentai, išdėstyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo.

51 Remiantis Direktyvos 2008/94 1 straipsnio 1 dalimi, ši direktyva taikoma darbuotojų reikalavimams, kylantiems dėl darbo sutarčių ar darbo santykių ir pateiktiems 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžtiems nemokiems darbdaviams.

52 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog šios direktyvos socialinis tikslas – užtikrinti minimalią visų darbuotojų apsaugą Europos Sąjungos lygiu darbdaviui tapus nemokiam, apmokant

nepatenkintus reikalavimus, kylančius iš darbo sutarčių ar darbo santykių ir susijusius su darbo užmokesčiu už konkretų laikotarpį (žr. 2011 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *van Ardenne*, C-435/10, EU:C:2011:751, 27 ir nurodytą jurisprudenciją ir šiuo atveju 2016 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Webb-Sämann*, C-454/15, EU:C:2016:891, 32 ir 35 punktus).

53 Valstybės narės turi teisę nustatyti maksimalų neapmokėtą reikalavimų garantijos dydį, jos turi užtikrinti, kad, neviršijant šio maksimalaus dydžio, būtų apmokėti visi atitinkami neapmokėti reikalavimai (šiuo klausimu žr. 2004 m. kovo 4 d. Sprendimo *Barsotti ir kt.*, C-19/01, C-50/01 ir C-84/01, EU:C:2004:119, 36 punktą).

54 Vis dėlto, jei garantijų institucijos turi padengti šį nesumokėtą darbo užmokestį, visų pirma pagal Direktyvos 2008/94 3 straipsnį būtų nacionalinė teisė, taikant šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalį, turi būti patikslinta sąvoka „darbo užmokestis“ ir nustatytas jos turinys (žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Visciano*, C-69/08, EU:C:2009:468, 28 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

55 Todėl valstybių narių nacionalinė teisė turi apibrėžti nesumokėto darbo užmokesčio mokestiną vertinimą, kai ji turi padengti garantijų institucijos pagal Direktyvą 2008/94. Vis dėlto taip apibrėžta tvarka negali neigiamai paveikti šios direktyvos socialinio tikslo, priminto šio sprendimo 52 punkte, ir apskritai Sąjungos teisės laikymosi.

56 Iš to, kas minėta, matyti, jog Direktyva 2008/94 nereikalauja, kad valstybės narės užtikrintų darbuotojui jo ankstesnio bruto darbo užmokesčio dydžio, įskaitant, be kita ko, šio darbo užmokesčio dalį, susijusį su mokesčiais, kompensacijų darbdavio nemokumo atveju.

57 Šiomis aplinkybomis reikia nuspręsti, kad Direktyva 2008/94 taip pat nereikalauja, kad darbuotojas turėtų prieš darbdavį nukreiptą reikalavimą, atitinkantį jo ankstesnio bruto darbo užmokesčio, susijusio su mokesčiu, dalį, kurios nepadengia suteikta nemokumo atveju mokama išmoka.

58 Ši aplinkybė taip pat neturi įtakos atsakymui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui dėl atitinkamų nacionalinės teisės nuostatų suderinamumo su SESV 45 straipsniu ir Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsniu. Iš tiesų, šios nuostatos nereikalauja, kad pasienio darbuotojas, kaip A. Eschenbrenner, gautų nemokumo atveju mokamą išmoką, atitinkančią jo ankstesnį bruto darbo užmokestį, kaip matyti iš šio sprendimo 49 punkte pateiktos išvados, todėl nebūtina, kad šis darbuotojas tokiomis kaip pagrindinė bylos aplinkybomis turėtų prieš darbdavį nukreiptą reikalavimą, atitinkantį jo ankstesnio bruto darbo užmokesčio, susijusio su mokesčiu, dalį, kurios nepadengia suteikta nemokumo atveju mokama išmoka.

59 Atsižvelgiant į minėtus svarstymus, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: SESV 45 straipsnį ir Reglamento Nr. 492/2011 7 straipsnį reikia aiškinti taip, kad tokiomis kaip pagrindinė bylos aplinkybomis pagal juos nedraudžiama, kad nemokumo atveju mokama išmoka, valstybės narės suteikta pasienio darbuotojui, kuris šioje valstybėje nėra pajamų mokesčiu apmokestinamas asmuo ir nėra prievolė mokėti mokestį už šį išmoką turintis asmuo, būtų apskaičiuojama iš darbo užmokesčio, pagal kurį nustatoma ši išmoka, išskaičiuojant pajamų mokestį, taikomą šioje valstybėje, dėl ko šis pasienio darbuotojas, priešingai nei šioje valstybėje gyvenantys ir dirbantys asmenys, negautų išmokos, atitinkančios jo ankstesnį neto darbo užmokestį. Aplinkybė, kad darbuotojas neturi prieš darbdavį nukreipto reikalavimo, atitinkančio jo ankstesnio bruto darbo užmokesčio, kurio jis negavo dėl šio išskaičiavimo, dalį, šiuo atveju neturi įtakos.

Dėl antrojo klausimo

60 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

61 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

SESV 45 straipsnis ir 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje 7 straipsnis reikia aiškinti taip, kad tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybomis pagal juos nedraudžiama, kad nemokumo atveju mokama išmoka, valstybės narės suteikta pasienio darbuotojui, kuris šioje valstybėje nėra pajamų mokesčiu apmokestinamas asmuo ir nėra prievolė mokėti mokestį už šią išmoką turintis asmuo, būtų apskaituojama iš darbo užmokesčio, pagal kurį nustatoma ši išmoka, išskaituojant pajamų mokestį, taikomą šioje valstybėje, dėl ko šis pasienio darbuotojas, priešingai nei šioje valstybėje gyvenantys ir dirbantys asmenys, negautų išmokos, atitinkančios jo ankstesnį neto darbo užmokestį. Aplinkybų, kad darbuotojas neturi prieš darbdavį nukreipto reikalavimo, atitinkančio jo ankstesnio bruto darbo užmokesčio, kurio jis negavo dėl šio išskaitavimo, dalį, šiuo atveju neturi reikšmės.

Parašai.

*Proceso kalba: vokiečių.